

OPLEIDINGSONDERDEEL “BOUWSTENEN VAN DE LITURGIE”

Algemeen studiedomein	Liturgiewetenschappen en sacramentenleer
Studiedomein in instituut	Sacramenten en liturgie
Docent(en)	Joris Polfliet
Academiejaar	2024-2025
Contacturen	16
Studiepunten	2 SP

Beginsituatie

Er wordt bij deze cursus geen voorkennis verwacht.

Doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de cursist in staat om te beantwoorden aan volgende leerdoelen:

1. De student kan de dynamiek verklaren van het liturgische gebed: ‘gericht tot de Vader, door en met de Zoon, en in de Geest’.
2. De student de eigen functie van de liturgie situeren in het geheel van het gelovig leven.
3. De student begrijpt de betekenis van het joodse begrip ‘anamnese’ en kan aantonen dat dit ook in de christelijke liturgie een centrale rol speelt.
4. De student begrijpt de betekenis van het begrip ‘actieve deelname van de gelovigen’ en kan vanuit de eigen liturgische praktijk voorbeelden geven van een juiste en verkeerde invulling van dit begrip.
5. De student heeft inzicht in de eigen rol van de verschillende dienstdaken in de liturgie.
6. De student begrijpt de betekenis van de spreuk ‘Mens concordet voci’ en kan aantonen welke grondstructuur van de liturgie zij aan het licht brengt.
7. De student kan verduidelijken waarom het voorlezen van de Schrift in de liturgie van wezenlijk belang is, en wat dit zegt over de interpretatie ervan.
8. De student ken het inhoudelijke en vormelijke onderscheid tussen gebedsteksten en bezinningsteksten, en kan op basis daarvan aangereikte voorbeelden van teksten volgens genre identificeren en klasseren.
9. De student begrijpt het verschil tussen symbolen, tekens en illustraties en kan dit verschillen uitleggen aan de hand van een voorbeeld.
10. De student kan aan de hand van concrete voorbeelden aantonen dat gezangen verschillende functies kunnen vervullen binnen een liturgische viering.

11. De student kent de betekenis van de uitdrukking 'ars celebrandi' en kan pistes aanwijzen om daaraan te werken.
12. De student kan de betekenis van het liturgisch jaar en van de zondag aantonen.
13. Na het verwerken van de cursusinhoud is de student in staat om de liturgie met meer begrip en aandacht mee te vieren en om actief deel te nemen aan liturgische vieringen.

ONDERWIJSLEERACTIVITEITEN

Inhoud

Het geloof in God is geen loutere verstandszaak. Het is een ervaring van ontmoeting, die heel je persoon raakt, tot in je lichaam. Dat gebeurt in goede liturgie. Die vernieuwt wie open staat voor haar werking. We verkennen de eigen logica die de liturgie daarbij volgt en ook de bouwstenen die haar opbouwen.

In de cursus wordt dit ontvouwd aan de hand van volgende inhoudelijke onderdelen:

1. Een inleidend hoofdstuk geeft een eerste algemene omschrijving van de betekenis van 'liturgie', situeert de liturgie in het geheel van het gelovig leven en laat de studenten kennis maken met de omschrijving van liturgie door het Conciliedocument *Sacrosanctum Concilium* (nrs. 5-7).
2. Het tweede hoofdstuk stelt 3 basiskennmerken voor de christelijke liturgie en ontvouwt de betekenis ervan voor de liturgische praktijk: 1. Liturgie is de gedachtenisviering van Gods Verbond met de mensen 2. De liturgie is viering van de hele kerkgemeenschap 3. De liturgie is een spel van de zintuigen.
3. In het derde hoofdstuk worden de voornaamste bouwstenen van de christelijke vieringen inhoudelijk en vormelijk voorgesteld. Er wordt eerst theologische motivering gegeven voor het voorlezen van de Schrift, geïnterpreteerd als Gods levend Woord; vervolgens worden kort verschillende tekstgenres besproken naar inhoud en vorm. Daarna volgen de bouwstenen: stilte, visuele elementen en symbolen, riten en rituelen, en zang en muziek. Dit hoofdstuk wordt afgerond met de vraag hoe de verschillende bouwstenen tot één coherent geheel samengevoegd kunnen worden. Dit roept de vraag op van de noodzaak aan een 'ars celebrandi'. De cursustekst verklaart de betekenis van deze spreuk en reikt concrete pistes aan voor de liturgische praktijk.
4. Het vierde hoofdstuk van de cursus biedt een heel beknopte kennismaking met de betekenis van het liturgisch jaar, de zondag en de Paas- en Kerstkring.

Studiemateriaal

De student ontvangt een afgedrukte cursus. De PowerPoint van de lessen, examenvragen en bijlages worden digitaal ter beschikking gesteld.

Werkvorm

Deze cursus wordt gedoceerd.

EVALUATIEACTIVITEITEN

Data van examen

In de weken volgend op de cursus wordt een examenmoment georganiseerd. Deze examens zijn een voorafname van de eerste zitting. Ook in de eerste zitting, in de maand juni, kan examen afgelegd worden.

De concrete data worden via mail en STAP aan de studenten meegedeeld. Studenten kiezen digitaal het tijdstip waarop ze examen afleggen.

Evaluatievorm

De student kan kiezen tussen een mondelinge examens (20') met schriftelijke voorbereiding (20') of een schriftelijk examen (anderhalf uur).

De student heeft geen materiaal nodig tijdens het examen.

Vraagvorm

Er wordt gebruik gemaakt van open vragen.

Toelichting

De examenvragen zijn vooraf gekend want worden reeds bij de cursus toegevoegd.

Bij het mondeling examen trekt ieder bij loting twee vragen uit de opgegeven lijst van hoofdvragen. Het antwoord daarop kan men schriftelijk voorbereiden. Tijdens het gesprek volgen nog één of meerdere bijvragen. De schriftelijke voorbereiding weegt slechts voor 20% door. De nadruk ligt op de mondelinge bespreking.

Bij het schriftelijk examen wordt er een combinatie voorgelegd van 2 hoofdvragen en 2 bijvragen.

Elke student kan examen afleggen, tenzij hij meer dan 2 keer ongewettigd afwezig was in de hoorcolleges.

Herkansing

De tweede zitting wordt vanaf half augustus georganiseerd. Het examen is in principe een schriftelijk examen met open vragen, tenzij de docent ook een mondeling examen aanbiedt.

De examenvragen zijn vooraf gekend want worden reeds bij de cursus toegevoegd.